

Rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap

Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for innvandrere er lovfestet fra 1. september 2005. Opplæring skal styrke innvandreres muligheter til å kunne delta aktivt i arbeids- og samfunnslivet.

Norsk er viktig for å kunne forstå og bli forstått, for å få jobb, utdanning og for å kunne delta i samfunnet.

Voksne innvandrere med en oppholdstillatelse som danner grunnlag for bosettingstillatelse, har rett og plikt til å gjennomføre 300 timer opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Det er kommunen som har ansvar for opplæringen. For å få bosettingstillatelse eller norsk statsborgerskap, må innvandrere gjennomføre 300 timer opplæring eller kunne dokumentere tilstrekkelig kunnskap i norsk eller samisk. Dette gjelder personer som har fått oppholdstillatelse etter 1. september 2005. For personer som har fått oppholdstillatelse før 1. september 2005, gjelder det en overgangsordning.

Hovedprinsipper for rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap

- Innvandrere har rett og plikt til å gjennomføre 250 timer opplæring i norsk og 50 timer opplæring i samfunnskunnskap på et språk de forstår.
- Kommunen skal tilrettelegge for opplæringen.
- Hver enkelt person må selv søke kommunen om opplæring. Opplæringen skal starte så snart som mulig og senest innen tre måneder etter at personen har søkt.
- Det er kommunen som fatter vedtak om opplæring.
- Innvandrere må ta ut 300 timer opplæring i løpet av 3 år.
- 300 timer opplæring i norsk og samfunnskunnskap er et vilkår for å kunne få bosettingstillatelse og senere norsk statsborgerskap.
- Innvandrere som kan dokumentere tilstrekkelige kunnskaper i norsk eller samisk, kan bli fritatt fra kravet om 300 timer opplæring.
- Innvandrere kan få opp til 2700 timer ytterligere opplæring dersom de har behov for det. Det vil imidlertid ikke være en plikt å gjennomføre mer enn 300 timer. Kommunen kan kreve at innvandreren gjennomfører tester for å fastslå behovet for opplæring ut over 300 timer.
- Hele opplæringen på inntil 3000 timer, må gjennomføres i løpet av 5 år.
- Tilbudet om opplæring skal tilpasses den enkeltes bakgrunn og forutsetninger. Derfor skal alle som deltar i opplæring ha en individuell plan for opplæringen.
- Normalt vil retten til gratis norskopplæring opphøre dersom opplæringen ikke er gjennomført innen fristen. Personer som har blitt forhindret fra å delta i opplæring, kan søke om å få innvilget rett og plikt til opplæring på nytt dersom fristen har gått ut.

Hvem har rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap?

Følgende grupper har rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap:

- Personer med asylstatus
- Overføringsflyktninger
- Personer med opphold på humanitært grunnlag
- Personer med kollektiv beskyttelse
- Familiegjenforente med overnevnte
- Familiegjenforente med norske eller nordiske borgere
- Familiegjenforente med personer som har bosettingstillatelse

Retten og plikten innebærer at disse gruppene får en plikt til å gjennomføre 300 timer opplæring, og at de har rett til å få denne opplæringen gratis. Det er kun personer i alderen 16-55 år som har rett og plikt til å delta i norskopplæring. Personer mellom 55 og 67 år har en rett, men ingen plikt til å delta i opplæringen.

Følgende grupper har ikke rett til gratis opplæring, men har plikt til å gjennomføre 300 timer opplæring i norsk og samfunnskunnskap:

- Arbeidsinnvandrere utenfor EØS/EFTA-området
- Personer som kommer til landet på grunnlag av familiegjenforening med arbeidsinnvandrere utenfor EØS/EFTA-området

Det er kun personer mellom 16 og 55 år som har plikt til å delta i opplæringen.

Hvem har verken rett eller plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap?

Følgende grupper har ikke rett eller plikt til norskopplæring.

- Studenter
- Au pairer og andre med midlertidig opphold
- Nordiske borgere
- Personer med opphold etter EFTA/EØS-regelverket

Dette betyr at kommunen ikke har ansvar for å tilrettelegge for norskundervisning for disse gruppene.

Overgangsordning for personer som har fått oppholdstillatelse før 1. september 2005

Personer som har fått oppholdstillatelse før 1. september 2005 og som ikke har fått opplæring i norsk tidligere, kan fortsatt få norskopplæring. Men de er ikke omfattet av rett og plikt til norskopplæring og må derfor ikke ta ut 300 timer opplæring for å få bosettingstillatelse. For disse gjelder det en overgangsordning. Overgangsordningen varer i 5 år fra 1. september 2005.

Søknad om statsborgerskap etter 1. september 2008

Alle som skal søke norsk statsborgerskap etter 1. september 2008, må kunne dokumentere at de har gjennomført 300 timer norskopplæring eller kunne dokumentere tilstrekkelige kunnskaper i norsk eller samisk. Dette gjelder alle uavhengig av når de fikk oppholdstillatelse.

Ytterligere informasjon

Ytterligere informasjon kan fås ved å ta kontakt med kommunen. Slike steder i kommunen kan være:

- Voksenopplæringen
- Servicekontor
- Flyktningkontor
- Introduksjonskontor
- Sosialkontor